

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування
«Нижньо-Станівецького психоневрологічного будинку-інтернату»
25.05.2023

м. Чернівці, 2023 рік

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19-1, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 25 травня 2023 року здійснено відвідування Нижньо-Станівецького психоневрологічного будинку-інтернату.

Відвідування здійснювала:

Пітей-Маляр Аліна Іванівна, головний спеціаліст відділу сприяння роботі регіональних представництв – керівник групи.

Нижньо-Станівецький психоневрологічний будинок-інтернат знаходиться за адресою: вулиця Незалежності, будинок 52, село Нижні-Станівці, Вижницький р-н, Чернівецька обл., 59357.

Підпорядкування: Чернівецька обласна рада, голова – Бойко Олексій Сергійович.

Керівництво закладу: директор – Харина Микола Ярославович.

Відповідно до Положення, затвердженого розпорядженням голови Чернівецької обласної ради від 06.09.2021 № 324 (в новій редакції) (далі – Положення про Нижньо-Станівецький ПНІ), Нижньо-Станівецький ПНІ є стаціонарним інтернатним закладом для соціального захисту, що утворюється для тимчасового або постійного проживання/перебування осіб із стійкими інтелектуальними та/або психічними порушеннями, які за станом здоров'я потребують стороннього догляду, соціально-побутового обслуговування, надання медичної допомоги, соціальних послуг та комплексу реабілітаційних заходів і яким згідно з висновком лікарської комісії за участю лікаря-психіатра не протипоказане перебування в інтернаті.

Розрахований Нижньо-Станівецький ПНІ на перебування 200 осіб. У день відвідування Нижньо-Станівецького ПНІ перебувало – 195 підопічних (чоловічої статі), у тому числі 8 внутрішньо переміщених осіб. Всі підопічні віком від 18 років.

Недієдатних – 142 осіб.

Обмежено дієдатних – 8 осіб.

Дієдатних – 45 осіб.

Підопічні, яким призначений опікун працівник установи – 124 особи та 25 підопічним призначено опікунами родичів.

Подано справ на поновлення дієдатності у 2023 р. – 43 підопічним.

Територія закладу огорожена, вхід і вихід з території здійснюється через перепускний пункт.

Підопічні проживають у двох житлових корпусах, які є двоповерховими.

Для покращення умов проживання є діюча пральня.

У Нижньо-Станівецькому ПНІ є гаряча вода.

На території облаштовані лави для відпочинку. Є навіс та альтанки для перебування підопічних. Частина території з альтанкою, де перебувають підопічні, загорожена.

На території є недобудова.

Установа надає медичну допомогу відповідно до ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики за спеціальностями: організація

і управління охороною здоров'я, психіатрія, фізіотерапія, терапія за спеціальністю молодших спеціалістів з медичною освітою: сестринська справа.

Медичний супровід підопічних відповідно до штатного розпису на 2023 рік здійснюють завідувач медичного відділення (0,5 шт. од.); лікар-психіатр (1,5 шт. од., вакантна посада), лікар загальної практики – сімейний лікар 1 шт. од.) та лікар фізіотерапевт (0,25 шт. од.), середній медичний персонал (12,5 шт. од.), молодший медичний персонал (47,0 шт. од.). Соціальний супровід здійснюють 2 шт. од. соціальних працівників. В штаті 1 шт. од. психолога, 1 шт. од. організатора культурного дозвілля, 1 шт. од. інструктора з трудовій адаптації, ерготерапевт – 1 шт. од..

Ведеться підсобне господарство. В штаті є відділ допоміжного господарства в кількості 6,25 шт. од.

Забезпечення медикаментами здійснюється за рахунок пенсійних виплат.

В медичному блоці є маніпуляційна, кабінет для масажу, лікувальної фізичної культури. Наявний приймально-карантинний ізолятор.

Проводяться виїзні профілактичні огляди.

Наявна бібліотека, в якій розміщені столи для занять творчістю.

Підопічних забезпечено чотириразовим харчуванням. Приміщення для зберігання продуктів відповідає нормам, заклад забезпечений продуктами харчування, шляхом надання благодійної допомоги, власної продукції та закупівель.

У закладі наявне семиденне, перспективне-двотижневе меню на весняний період та щоденне меню. Добові проби зберігаються згідно вимог.

У закладі створено Громадську раду.

Наявний інформаційних стенд у закладі на якому розміщення інформація про права і обов'язки підопічних, розпорядок дня, адреси і номери телефонів «гарячих ліній» до яких підопічні і персонал можуть звернутися у разі порушення їх прав.

Проведено особисте конфіденційне спілкування з 20 підопічними та 10 працівниками закладу.

II. ФАКТИ ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

1. Право на життя (стаття 2 Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 27 Конституції України України)

На території закладу розташоване необгороджене недобудоване приміщення, яке може нести загрозу та небезпеку для підопічних (фото 1).

2. Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 49 Конституції України)

Відповідно до пункту 9 Типового положення про психоневрологічний інтернат затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 14.12.2026 № 956 адміністрація інтернату зобов'язана не менше ніж один раз на рік організувати огляд підопічних лікарсько-консультативною комісією за участю лікаря-психіатра з метою вирішення питань щодо доцільності їх подальшого перебування в інтернаті та необхідності встановлення чи припинення опіки або піклування над ними.

Проте в Нижньо-Станівецькому ПНІ посада лікаря-психіатра є вакантною.

Абзац 3 пункту 13 «Типового положення про психоневрологічний інтернат» затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 14.12.2026 № 956 вказує, на те, що директор інтернату затверджує склад реабілітаційної комісії з визначенням її голови та план роботи комісії. Під час огляду документації такого розпорядчого документа не виявлено.

Згідно з пунктом 6 частини 2 розділу 3 «Порядку вибору лікаря, який надає первинну медичну допомогу, та форми декларації про вибір лікаря, який надає первинну медичну допомогу», затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19.03.2018 № 503 один примірник декларації залишається у пацієнта (його законного представника).

Під час огляду особових справ недієздатних підопічних не виявлено декларацій про вибір лікаря, який надає первинну медичну допомогу. Законним представником 124 недієздатних підопічних є установа. Даний факт може свідчити про неналежну організацію підписання законними представниками декларацій про вибір лікаря, який надає первинну медичну допомогу.

3. Заборона катувань (стаття 3 Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 28 Конституції України України)

Під час опитування підопічних, ними звернуто увагу, що деякі працівники з числа молодшого медичного персоналу допускають фізичне та психологічне насильство, а саме – били брудним памперсом, допускали словесні образи.

4. Порушення права на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло (стаття 48 Конституції України)

Порушено норми площ житлових кімнат передбачених пунктом 6.1.2.2 ДБН В.2.2-18:2007 «Заклади соціального захисту населення» із Зміною № 1 та Зміною № 2, а саме площі житлових кімнат на одне та два місця повинні визначатися з розрахунку не менше 8 кв. м на одне місце, але не менше 10 кв. м – в одномісних кімнатах.

Не у всіх кімнатах підопічних достатня кількість меблів та твердого інвентарю (фото 2), які передбачені наказом Мінсополітики від 19.08.2015 № 857 «Про затвердження Мінімальних норм забезпечення предметами, матеріалами та інвентарем громадян похилого віку, інвалідів та дітей-інвалідів в інтернатних установах та територіальних центрах соціального обслуговування (надання соціальних послуг) системи соціального захисту населення». Також при огляді кімнат виявлено лежачого підопічного, який не забезпечений функціональним ліжком (фото 3).

В деяких житлових кімнатах та кімнатах для дозвілля відчувається їдкий запах сечі.

Санітарно-гієнічний стан харчоблоку знаходиться у незадовільному стані: брудне холодильне, технологічне обладнання, каналізаційні системи не чищені, неприйнятний запах, наявність у приміщенні шкідливих комах – тарганів, мух (фото 4, 5, 6).

Обідні столи без гігієнічного покриття або скатертини(фото 7).

Рукомийник знаходиться на вулиці в аварійному стані.

Питна вода в кулері є непридатною для споживання. Колір води– зелений (фото 8).

Виявлено недостатню організацію культурно-дозвіллевих заходів, відсутній чіткий механізм організації роботи та методів заохочення підопічних. Персонал та адміністрація пояснює, що підопічні не бажають брати участь у гуртковій роботі чи інших заходах (фото 9, 10).

5. Право на повагу до приватного і сімейного життя (стаття 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 32 Конституції України)

Санвузли не обладнані кабінками (фото 11).

6. Порушення права на професійну правничу допомогу (стаття 59 Конституції України)

Співпраця з місцевим центром надання безоплатної правової допомоги недієздатним підопічним при поновленні їхньої дієздатності не здійснюється. Варто зазначити, що згідно зі статтею 14 Закону України «Про безоплатну правову допомогу» особи, щодо яких суд розглядає справу про поновлення цивільної дієздатності фізичної особи, мають право на здійснення представництва інтересів осіб, що мають право на безоплатну вторинну правову допомогу, в судах, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами, а також на складення документів процесуального характеру.

7. Підготовка персоналу з питань протидії неналежному поведженню з пацієнтами (стаття 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, або таких, що принижують гідність, видів поведження і покарання)

Порушено стандарт, щодо внесення заборони катувань до посадових інструкцій (функціональних обов'язків) персоналу.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Чернівецькій обласній раді:

- врегулювати питання щодо вжиття заходів безпеки пов'язаних із розміщенням на території Нижньо-Станівецького ПНІ недобудованого приміщення;
- вжити заходів для покращення матеріально-технічного забезпечення Нижньо-Станівецького ПНІ.

2. Департаменту соціального захисту населення Чернівецької обласної військової адміністрації:

- взяти на контроль усунення недоліків, вказаних у звіті.

3. Адміністрації Нижньо-Станівецького ПНІ вжити заходи для усунення вказаних порушень, а саме:

- організувати не менше ніж один раз на рік огляд підопічних лікарсько-консультативною комісією за участю лікаря-психіатра з метою вирішення питань щодо доцільності їх подальшого перебування в інтернаті та необхідності встановлення чи припинення опіки або піклування над ними;
- заповнити вакантну посаду лікаря-психіатра;
- затвердити склад реабілітаційної комісії з визначенням її голови та план роботи комісії;
- організувати підписання особисто підопічними або їх законними представниками декларацій із сімейним лікарем;
- забезпечити дотримання стандартів щодо норм площі та забезпечення меблями та твердим інвентарем кімнати підопічних;
- забезпечити проведення санітарно-гігієнічних, протиепідемічних, протипожежних заходів, а також заходів щодо надання якісних соціальних послуг, упровадження нових форм і методів надання соціальних послуг підопічним;
- покращити організацію культурно-дозвіллевих заходів;
- забезпечити організацію підвищення кваліфікації, перепідготовки, атестації, супервізії, тренінгів проти професійного вигорання працівників інтернату;
- внести до посадових інструкцій (функціональних обов'язків) обов'язок щодо заборони катування;
- налагодити співпрацю із центром надання безоплатної правової допомоги.

До звіту додаються наступні матеріали:

1. Фототаблиця.

Керівник групи НПМ
головний спеціаліст Відділу
сприяння роботі регіональних
представництв Секретаріату
Уповноваженого Верховної
Ради України з прав людини

Аліна ПІТЕЙ-МАЛЯР

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

Фото 5

Фото 6

Фото 7

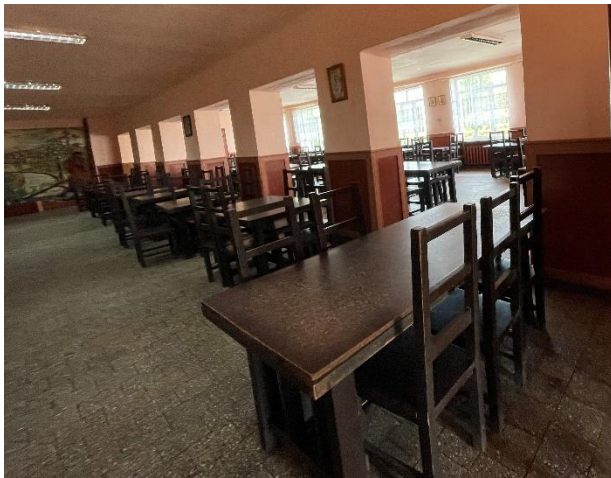

Фото 8

Φοτο 9

Φοτο 10

Φοτο 11

